

A KONTAMINÁCIÓ MINT DOKUMENTÁCIÓS MŰFAJ

dr. Loczka Alajos

SZÓMAGYARÁZAT, FOGALMI MEGHATÁROZÁS

Contaminare latin szó, jelentése összehordani, összevegyíteni. Már a régi rómaiak is irodalmi vonatkozásban olyan értelemben használták, hogy több eredeti írásmű felhasználásával készült új, bár nem eredeti művet jeleztek vele. A szónak a dokumentáció egyik fejlettebb eljárására való alkalmazását^{1/} az indokolja, hogy a dokumentalista szigorúan ragaszkodik a dokumentáció alapkövetelményéhez, az eredeti szakirodalmi közlemények tartalmának közvetítéséhez és a felhasznált források megjelöléséhez.

Az irodalomban még a dokumentáció kezdeteit megelőzően használatba került meglévő eredeti írásművek egyes részeinek olyan összedolgozása, ami a források megjelölését nem tekintette lelkiismereti kérdésnek, és így azt a látszatot keltette, mintha a forrásmunkákból merített gondolatok az összeállító sajátjai lennének. Ezt az eljárást kompilációnak nevezték, ami a szó eredeti értelme szerint /compilare=összelepni, zsákmányolni/ idővel bizonyos mértékben rosszáló, elítélő értelmezést nyert. A dokumentalistától azonban, amikor több eredeti írásmű tartalmáról összefoglaló ismertetést készít, távol áll az a szándék, hogy a közölteket saját szellemi termékeiként tüntesse fel, mert nem babérokra vágyódik, hanem egyedül szolgálatot akar tenni a tudománynak, a tudományos és gyakorlati haladásnak asszal, hogy egy-egy szakterület szűkebb körére vonatkozó legújabb irodalmat az elért eredmények kidomborításával oly módon foglalja össze, hogy az olvasó a felölelt tárgykör pillanatnyi állásáról teljes áttekintést nyerhessen a részletekbe való tulságos elmerülés nélkül.

Ezért látszott célszerűnek a fentiek szerint bizonyos mértékig hitelét veszített kompiláció szó helyett a kontamináció szó bevezetése, amelyet a nyelvészet már elfogadott annak jelölésére, hogy két szó jelentése összetevésük útján egyesült.

^{1/} Polzovics Iván: Bevezetés a szakirodalmi dokumentációba a műszaki és természettudományok területén. Bp. 1962; OMKDK, 450 p.

A KONTAMINÁCIÓ HELYE A DOKUMENTÁCIÓS MŰFAJOK KÖZÖTT

Mint minden dokumentációs műfajnak, a kontaminációnak is az a feladata, hogy a felőlelt tárgykör iránt érdeklődőnek az irodalomban foglaltakról tájékoztatást adjon. A referátumoktól, tömörítvényektől abban különbözik, hogy amíg ezek minden esetben egy-egy írásmű tartalmáról tájékoztatják az olvasót, addig a kontamináció éppugy, mint a témadokumentáció, több írásmű tartalmát tárja fel egy időben. A témadokumentációtól is élesen elhatárolható. Míg ez az írásműveket magukat állítja az olvasó elé többé-kevésbé követve az eredeti írásmű szerkezeti felépítését, okfejtését, állításainak bizonyítékait és eredményeinek értelmezését, addig a kontamináció nagy mértékben elvonatkozik az író eredeti szerkezeti felépítésétől és csak az elért eredményeket emeli ki, legfeljebb ezek értelmezését világítja meg, ha a szükség így kívánja. Bár egyik műfaj sem "idézi" az eredetiből nagyobb részleteket, a témadokumentáció mégis visszatükrözi az eredeti írásművet és vele a szerző gondolatmenetét, a kontaminációban az eredeti szerző teljesen eltűnik, és csak elért eredménnyel, s esetleg az ezekhez fűzött következtetések maradnak meg. A témadokumentáció bizonyos szempontból többet ad az olvasónak, mint a kontamináció, mert teljesen pótolja az eredeti írásműveket, mivel minden, ami a lényeghez tartozik, a témadokumentációban is megtalálható, a dokumentalista nem tesz egyebet, minthogy az olvasó nyelvén megrövidíti az eredeti írásműveket, de nem hagy el semmit, ami ezek gondolatmenetét csorbitaná. Ezzel szemben a kontamináció egyáltalán nem pótolja az eredeti írásműveket, az olvasó csak létezésükről és végkövetkeztetéseikről értesül.

A kontaminációban viszont van valami, ami a témadokumentációban sohasem jelentkezhetik, és ez a dokumentalista bizonyos foku saját állásfoglalása. Amíg a témadokumentációban a dokumentalista saját felfogása csak abban nyilvánul meg, hogy a rendelkezésére álló bőséges anyagból mely írásműveket választja ki és melyeket hagy figyelmen kívül, addig a kontaminációban tulmegy a kiszemelésben megnyilvánuló határon és a felsorolt tények csoportosításában, bizonyos esetekben megítélésében és értékelésében is megnyilatkozik álláspontja. Nem mintha kifejezetten elmondhatná véleményét, amivel már meghaladná a dokumentáció feladatkörét, hanem az eredmények összeállításával, egymással szembe vagy egymás mellé való sorakoztatásával már értékelő szempontokat érvényesít, és ezzel bizonyos mértékű irányítást is ad az olvasónak. Ez pedig már nem egyéb, mint az irodalomban talált anyag bizonyos foku megemésztése az olvasó részére, ami meghaladja a pusztá feltárás tényét.

A témadokumentáció mélyebb betekintést nyújt az eredeti írásműbe, az eredményekhez vezető részleteket is feltárja, közli a megértéshez szükségesnek látszó ábrákat, grafikonokat, táblázatokat, és így a tárgykört teljes megvilágításában tárja az olvasó elé. A kontaminációban a részletek eltűnnek, és csak az elért eredmények kerülnek bemutatásra. Az olvasó egy-egy kiragadott tényt ismer meg, de ennek az egészhez vagy a többihez való viszonyát egyáltalán nem is-

meri meg, az ábrák, grafikonok, táblázatok nem az eredeti írásmű, hanem a kontamináció elé tűzött tárgykör szempontjából megválogatva kerülnek bemutatásra, és így az olvasó nem kap az eredeti műről teljes képet, mert ennek esetleg nem is leglényegesebb része került felhasználásra a kontamináció elkészítésekor, hanem adott esetben csak valamelyik, az eredeti tárgykör vonatkozásában mellékes részletére volt szükség a kontaminációs feldolgozás szempontjából. Ha az olvasó ezek iránt is érdeklődik, multhatatlanul vissza kell nyulnia az eredeti írásműre, aminek szükségessége a témadokumentáció esetében nem merül fel.

A kontamináció a dokumentációs műfajok közül hozzá legközelebb álló témadokumentációtól abban is eltér, hogy sokkal munkaigényesebb, ami készítési módjának leírásából is kiderül.

A KONTAMINÁCIÓ CÉLJA

Az előzők alapján már világossá válik, hogy a kontamináció célja a kijelölt tárgykörben elért legújabb eredmények összefoglalása lehetőleg úgy, hogy ez teljes képet nyújtson a kérdés pillanatnyi állásáról. A kontamináció tehát lényegében nem magyarázó jellegű, mert nem közöl a tárgyaltak megértéséhez szükséges részleteket, hanem felvilágosító természetű. Felhívja a figyelmet, de nem elégíti ki mélyebben az érdeklődést, hanem e célból az eredeti írásműre utalja az olvasót.

Ezzel felvetődik a kérdés, kinek és miért van szüksége a kontaminációra, ha nem teszi fölöslegessé az eredeti írásművek áttanulmányozását. A kontamináció elsősorban olyan szakemberekhez szól, akiknek valamely okból nincs lehetőségük a szakirodalom nyomon követésére. Ezeket az okokat fölösleges volna részletezni, tény az, hogy a szakirodalmi tultermelés következtében még a legszűkebb területen sem lehet állandóan figyelemmel kísérni az irodalmi termékeket. Ezért még a szakembernek is szüksége van időnkint arra, hogy a munkaterületén megjelent írásművekben foglalt eredményekről tájékoztatást szerezzon. Ezt a tájékoztatást kapja meg a kontamináció felhasználásával, és ha ennek átolvasásakor valami megragadja figyelmét, a részletek megismerésére már csak azt az egy vagy néhány eredeti írásművet kell áttanulmányoznia, amelyekből érdeklődését kielégítheti. Ezért számos szaklap újabban tervszerűen közöl többnyire éves időtartamokban a területére eső fontosabb kérdésekről kontaminációkat.

A műfajnak az illető területen nem képzett olvasó részére is van azonban mondanivalója. Eppen az a körülmény, hogy a dokumentalista a kontamináció készítésekor kerüli a részletekbe való elmerülést, megkönnyíti az olvasást olyanok részére, akik nem járatosak a tudomány illető területén, de akár egyéni érdeklődésből, akár szomszédos vagy távolabbi szakterületeken felmerülő feladataik megoldásával kapcsolatban tudni akarják, hogy áll a tudomány és a gyakorlat más területeken. A végső eredményekre való utalásokból erre felele-

tet kapnak és egyébre nem is kíváncsiak.

MILYEN IRÁSMŰVEKET TÁR FEL A KONTAMINÁCIÓ?

A kontamináció, mint ahogyan ez az eddigiekből is kiviláglik, nem közismert, sőt még a szakemberek nagyobb csoportja előtt sem általánosan ismert eredményeket tár fel. Ebből következik, hogy csak friss éspedig lehetőleg a legfrissebb irodalmi anyagra támaszkodik. Már ez a megállapítás is kizárja a könyvvalakban megjelent irodalmat, hiszen a szakkönyvek a már némileg lehiggadt tudományos és gyakorlati eredményeket foglalják össze. Ezért a kontamináció elsősorban folyóiratcikkeket és kutatási jelentéseket tár fel. Ez nem zárja ki, hogy adódó alkalommal egyes szabadalmakat is ne vonjon feltáró tevékenysége körébe, sőt ujabban csak a szabadalmakban visszatükröző fejlődés eredményeit ismertető kontaminációk is látnak napvilágot.

A gyakorlati szakember szempontjából gyakran különös jelentőségük van a különféle országokban egyes műszaki területekre vonatkozóan kiadott szabványok összehasonlító kiértékelésének kontamináció alakjában, ami sok utánajarást, kutatást takarít meg, és legtöbb esetben rendkívül termékeny fejlesztő hatásu.

A KONTAMINÁCIÓ KÉSZÍTÉSÉNEK MÓDJAI

A kontamináció a maga nemében szintén írásmű, tehát készítésére az írásműveket általánosan jellemző alapelvek irányadók. Az anyaggyűjtés, szerkesztés és formába öntés, azaz fogalmazás hármas fokozata itt éppugy érvényesül, mint bármely más írásműben, csak a kivitel módozataiban vannak eltérések.

ANYAGGYŰJTÉS

A kontamináció készítője dokumentációs munkát végez, tehát a dokumentáció eszközeire támaszkodik. Ezért az anyagot irodalomkutatással gyűjti össze. A kontamináció készítésének első lépése tehát a kijelölt tárgykörre vonatkozó irodalomkutatás elvégzése. Ebben a ténykedésben máris megnyilvánul a kontamináció saját jellege, mert a bibliográfiai adatok összegyűjtése lényegesen eltérő szempontok szerint történik, mint a megszokott esetekben. Amíg az irodalomkutatások összeállításában általános, a dokumentációban alapelveként az érdemi mondanivalóval rendelkező anyagnak az igénybevevő szükségleteihez igazodó felkutatási szempontja érvényesül, addig a kontamináció készítésekor ennek helyére a fokozott válogatás elve lép. Ez nemcsak - amint láttuk - egyes irodalmi műfajok teljes vagy részle-

ges kizárásában nyilvánul meg, hanem még a feltárássra használt írásművek terén is erős időbeli és tartalmi korlátozásokat állít fel. Így a kontamináció frissessége már eleve kizárja a könyvek tekintetbe vételét. A szabadalmak, szabványok a már említett különleges esetektől eltekintve szintén a kutatáson kívül esnek. A folyóiratcikkek és kutatási jelentések kiszemelésének időbeli korlátozása abban nyilvánul meg, hogy többnyire a közelmúlt csak egy, legfeljebb két, nagyon ritka esetben három éve jöhet tekintetbe. A tartalmi kiválogatás pedig a tárgykör állásának multbeli helyzetével szemben haladást, fejlődést, újabb szempontot, elfogadhatóbb magyarázatot, helyesebb értelmezést jelentő írásművek felvételére korlátozódik.

A kontamináció alapjául szolgáló irodalomkutatás tehát alapvetően tér el ennek a műfajnak szokásos alakjától, mert nem meríti ki az irodalmi anyagot, hanem egyetlen szempont, az újszerűség érvényesítésével lényegesen megszűri azt. Ezért az ilyen irányú irodalomkutatás a felvett adatok jóval kisebb számával is feltűnően eltér a szokásos információs forrás kutatástól. Ez nem jelenti azt, hogy a kontamináció céljára készült szakirodalmi jegyzékben abszolút értelemben kevés számú adat szerepel. Vannak kontaminációk, amelyek száznál is több irodalmi hivatkozás alapján készültek, de csak azért, mert a feltárt szakterület terjedelmét választották széleskörűnek, a felhasznált irodalmi adatok ebben az esetben is a fellelhető irodalomnak viszonylagosan kisebb részét alkotják. A felhasznált bibliográfiai adatok száma tehát kapcsolatban áll a tárgykör terjedelmével, minél szűkebb a tárgykör, általában annál kevesebb adat áll rendelkezésre, és minél szélesebbkörű, annál több adatot szolgáltat az irodalom.

Az irodalomkutatás az egyes tárgykörökkel kapcsolatban általában esetről-esetre készül, de az előre láthatóan sorra kerülő tárgykörökre vonatkozóan gyűjteményes módon előre is készíthető.^{2/}

Szerkesztés

A szakirodalmi jegyzék összeállításakor lényegében megismert irodalmi anyag már bizonyos tájékoztató szempontokat nyújt a szerkesztésre vonatkozóan is, úgy hogy a dokumentalista lelki szemei előtt már főbb vonásaiban kirajzolódnak a kontamináció későbbi vezetés szempontjai. Ezek birtokában lát hozzá a kiszemelt irodalmi anyag gondos áttanulmányozásához. Bár a szakirodalmi jegyzék összeállításában is kellő tárgyi hozzáértéssel kellett eljárnia, most a szaktudáson felül az illető kérdés pillanatnyi állásának beható ismeretére is szüksége van, mert csak így ítélheti meg az olvasott szöveg tartalmának

^{2/} Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ a Műszaki Gazdasági Tájékoztatót öt megállapított tárgykörével kapcsolatban állandó kutatás folyik, amely az eredeti cikkek folyamatos szemmel tartásával és a fentiek értelmében felhasználhatóknak ítélt cikkek kartonlapokra való kiírásával és rendszerezésével történik.

jelentőségét a felvetett kérdés szempontjából, csak így döntheti el, hogy mely részeket, adatokat, eredményeket méltasson megemlíteni és melyeket mellőzzön, csak így találja meg az összefüggést vagy eltérést a különféle szerzők állásfoglalásai között. Az egyes írásművek tanulmányozásakor tehát már ezeknek a szempontoknak érvényesítésével kell válogatnia és jól teszi, ha jegyzeteket készít, mert mire az egész anyag áttanulmányozásának végére jut, könnyen áldatlan zűrzavar alakulhat ki fejében, és több részlet kieshet emlékezetéből. Ezért helyesen jár el, ha az irodalomkutatás készítésekor már előzetesen felmerült vezető szempontok szerint külön cédulákra feljegyzi az egyes írásművekben található részleteket. Amint az írásművek tanulmányozásában előrehalad, az ilyen utalások nemcsak számbelileg folytonosan gyarapodnak, hanem újabb szempontok kijelölésére is vezetnek. Ha az így felmerülő újabb szempontokat szintén papírra veti, fokozatosan kialakul a kontamináció egész kerete. Mire a kijelölt írásműveket végig tanulmányozta, összes fejezetei cédulákon az egyes forrásmunkák megfelelő oldalszámára való hivatkozások alakjában már lényegében együtt vannak.

Ezzel nemcsak megemésztette a rendelkezésre álló anyagot, de egyben rendszerezte is, úgy hogy már csak egy feladata marad a szerkesztés terén, éspedig a vázlat elkészítése, azaz a fejezetek sorrendjének megállapítása és kapcsolataik megteremtése. Ez abban áll, hogy a kereteikben már fennálló fejezeteket tervszerűen csoportosítja. Meg kell találnia azt a vezérfonalat, amely köré az egész anyag, mint gerinc köré csoportosítható. A csoportosítás vezető elve mindig feltétlenül a tárgy természetéhez igazodjék. Itt tehát a dokumentalistának háttérbe kell szorulnia a szakemberrel szemben. Mesterségesen felállított dokumentációs irányelvek, időbeli, nyelvi, műfaji sorrend itt károsan hatnának, sőt fölösleges ismétlődésekre, esetleg zavarra vezetnének. Egyes-egyedül a tárgykör szakaszerű felfogásából fakadó és a feltárt kérdés természetében gyökerező sorrend és csoportosítás lehet irányadó. Ilyen sorrendnek és csoportosításnak kínálkozik pl. műszaki tárgykör esetében valamely termék előállításával összefüggő nyers- és segédanyagok, majd az előállítás módjainak és eszközeinek, ezt követően a kész termék vizsgálatának és végül felhasználásának ismertetése. Ez a példa egy az ezer közül és csak arra kíván rámutatni, hogy helytelen volna pl. a termék előállításával kezdeni a tárgyalást és csak ezután a nyersanyagokra áttérni. A dokumentalistának tehát nagyon gondosan kell mérlegelnie a vázlat felállításakor az egyes szempontokat, mert ellenkező esetben a fogalmazáskor gyakran rá kell eszmélnie arra, hogy a részletkérdésekben vissza kell térnie a már tárgyaltakra vagy fordítva, meg kell előznie később sorra kerülő területeket, és ezzel megbomlik egységes elgondolása. A vázlat meggondolt, tárgyi szempontból ok szerűen csoportosított felállításával elérkezett az utolsó feladathoz, a szöveg megfogalmazásához.

Fogalmazás

Az eddig elmondottakból következtetni lehet arra, hogy a kontamináció

mináció fogalmazásban is eltér a dokumentáció egyéb műfajaitól. A fogalmazás nem lehet távirati jellegű, mint a referátumé, nem szakitják meg levezetések, képletek, számítások, mint a tömörítvényt, nem darabolódik önálló részekre, mint a témadokumentáció, hanem mindezek-től eltérő módon olvasmányi jellegű. A dokumentalista feladata, hogy ezt a jelleget minél nagyobb mértékben biztosítsa, ez ezzel a tartalmi tényeket - ha nem is a szépirodalom eszközeivel - de mindenesetre könnyen folyó, az érdeklődést felkeltő, fenntartó, sőt fokozó előadással állítsa az olvasó elé. Ilyen módon a száraz tények megelevenülnek, a vázolt kép sokoldalú megvilágításban színessé válik, és az olvasó beleélheti magát a tárgykör összes vonatkozásaiba. Ugyanakkor a dokumentalistának nem szabad elfelejtkeznie arról, hogy dokumentációról és nem népszerű ismertetésről van szó. Tehát lehetőleg a háttérben kell maradnia. A maga részéről tárgyi tekintetben nem nyilvánít véleményt, nem helyesel egyes szerzőket és nem kifogásol másokat. Nem bocsátkozik vitába egyik szerzővel sem, mert felfogását pozitív módon abban érvényesíti, amit közlésre érdemesít, illetőleg negatív módon, amit nem említ fel. Ez azonban egyáltalán nem jogosítja fel őt az általános kép meghamisítására. Nem teheti meg pl. hogy valamely kérdéssel kapcsolatban csak egy fajta véleményt közöl, mert ezzel azt a látszatot keltené, hogy ez a vélemény az általános felfogást tükrözi. Több okból is joga van azonban a kisebbségi véleményt elhallgatni, ha pl. szemelláthatóan helytelen vagy teljesen egyedülálló, és kellőképpen nem indokolt állásfoglalásról van szó, ha a kisebbségi vélemény nem nyújt új megvilágítást vagy a további fejlődésre nem nyit meg új lehetőséget, vagy ha megítélése szerint annyira megbontaná a tárgyról alkotott kép egységét, hogy hosszabb elkalandozást jelentene a tárgyalásba való bevonása. Általában azonban mindig célszerű az irodalomban visszatükröző állásfoglalásokat dialektikusan szembehelyezni egymással, és a tények tárgyilagos közlésével az olvasóra bízni a megítélést. Éppen ezért a dokumentalista megjegyzései csak a feltárt irodalom jellemzésére vonatkozhatnak, és nem terjedhetnek ki a benne foglalt tartalmi tények bírálatára. Ha megállapítja, hogy valamely kérdéssel kapcsolatban csak kis vagy nagyon nagy mennyiségben található irodalom, ezzel a kérdés jelentőségét is bizonyos fókig megvilágító hasznos felvilágosítást nyújt. Nem adhat azonban hangot annak az álláspontjának, hogy valamelyik szerzővel nem ért egyet. Ezt csak az irodalomban is visszatükröző állásfoglalások szembeállításával juttathatja kifejezésre, azaz ugyanakkor közli más szerzőnek ellentétes és az övével megegyező véleményét. Ilyen esetben természetesen megjegyezheti, hogy az irodalomban fellelhető álláspontok nem egyeznek meg, sőt ellentétesek. De ugyanígy kimondhatja azt is, hogy a szerzők általában azonos nézeteket vallanak a felvetett kérdésről. Más szóval a dokumentalista minden megállapítása csak az irodalom visszatükrözése lehet, és csak az irodalmi adatok megítélésén alapulhat.

A szövegezésben a dokumentalistának szigorúan ragaszkodnia kell az illető szakma elfogadott szóhasználatához. Nem vezethet be új műszavakat, és ha ilyenek az ismertetett írásművekben mégis előfordulnának, jeleznie kell, hogy ezek a szerző használta kifejezések, és ha új fogalmat fednének, természetesen ezt is közölnie kell a szerző saját értelmezése szerint.

A következtetésekben nem lehet túl a feltárt írásművekben kifejezésre jutott végső pontokon, és ezeket is félreérthetetlenül csak az illető szerzők állásfoglalásaként szabad bemutatnia.

Óvakodjék az általánosító kitételektől, hacsak valamelyik szerző állításai erre fel nem jogosítják, és ekkor sem saját felfogásaként, hanem a szerző nevében közölje ezeket, akár a jövő fejlődésének előrevetett megítéléséről, akár a múlt vagy a jelen helyzet értékeléséről legyen is szó.

Összefoglalóan a dokumentalista saját belátása szerint bármit mondhat, amit az eredeti szövegekből bizonyítani tud, de semmivel sem mondhat többet vagy mást, mint ami a feltárt irodalmi művekben feltalálható.

ÖSSZEFOGLALÁS

A kontamináció a kifejtettek alapján a dokumentációs műfajok között határterületen mozog. Több önállóságot biztosít az összeállító részére, mint a többi dokumentációs tevékenység, mert nemcsak a kiszemelésben és rendszerezésben érvényesíti egyéni felfogását, hanem a fogalmazás is saját szellemi terméke. A kontamináció szerkezeti összeállításában nem támaszkodik az eredeti írásműre, amelynek megállapításai a kontaminációban nem okvetlenül tartják meg eredeti összefüggéseiket, sőt sok esetben egymástól elszakadva, a kontamináció készítőjének saját vázlata szerint külön helyen és egyéb vonatkozásban kerülnek felhasználásra. A fogalmazás olvasmányos jellegében is eltér a kontamináció a dokumentáció egyéb műfajaitól, és megközelíti a népszerűsítésnél magasabb szintű szakszerű ismertetés jellegét.

A kontamináció az egyetlen a dokumentációs műfajok közül, amely két különféle olvasótáborra számít, a szakembernek ujját, a nem szakmabelinek pedig érdekeset mond. Amíg az előbbihez a maga nyelvén szól, az utóbbi számára is - legalább az általános intelligencia keretén belül - érthetőnek kell lennie. Ezért a kontamináció nem száraz szakcikk, de nem is bárkinek való elbeszélő szellemi táplálék. Elolvasása hasznos a tárgykör hozzáértőjének és a távolesőnek egyaránt, feltéve, hogy maga a feldolgozott tárgykör érdeklődése körébe esik. A dokumentalista szempontjából pedig egyszerre mind tárgyi hozzáértésének, mind dokumentációs jártasságának, mind pedig írói készségének próbaköve.

.. o ..

LOCZKA, A.: Contamination as a form of documentation

Meaning and concept of contamination is dealt with. Differences between contamination and other forms of documentation are discussed in details. Documents to be revealed by contamination are characterized. Main aspects of contamination i.e. collection of material, drafting and wording are commented.